

1. Dizon G. Evaluating intelligent personal assistants for L2 listening and speaking development. *Language Learning & Technology*. 2020. № 24(1). С. 16–26.
2. Fryer L. K., Ainley M., Thompson A., Gibson A., Sherlock Z. Stimulating and sustaining interest in a language course: An experimental comparison of chatbot and human task partners. *Computers in Human Behavior*. 2017. № 75. С. 461–468.
3. Kochmar E., Vu D. Do, Belfer R., Gupta V., Serban I. V., Pineau J. Automated data-driven generation of personalized pedagogical interventions in intelligent tutoring systems. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*. 2022. № 32(2). С. 323–349.
4. Pokrivcakova S. Preparing teachers for the application of AI-powered technologies in foreign language education. *Journal of Language and Cultural Education*. 2019. № 7(3). С. 135–153.
5. Tavabi L., Stefanov K., Nasihati Gilani S., Traum D., Soleymani M. Multimodal learning for identifying opportunities for empathetic responses. *2019 International Conference on Multimodal Interaction (ICMI '19)*. 2019. С. 95–104.
6. Tsai S. C., Chen C. H., Shiao Y. T., Ciou J. S., Wu T. N. Precision education with statistical learning and deep learning: A case study in Taiwan. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2020. № 17(1). URL: <https://educationaltechnologyjournal.springeropen.com/articles/10.1186/s41239-020-00186-2>.

УДК 37-057.4(477):37(438):[014:37.013.74(477+438)]

Павленко Т. С.

науковий співробітник,

Державна науково-педагогічна бібліотека України

ім. В. О. Сухомлинського

**УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ ПРО РОЗВИТОК ОСВІТИ І ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ
У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОКАЖЧИКА
“ОСВІТА І ПЕДАГОГІЧНА НАУКА УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ. 2005–2024”)**

Результативна міжнародна співпраця є потужним джерелом для генерування наукових знань, обміну інноваційними освітніми практиками та створення інформаційних ресурсів. Давні зв'язки пов'язують Республіку Польщу та Україну. Республіка Польща була однією з перших країн, які визнали незалежність України та допомагали у вирішенні економічних, соціокультурних, наукових та освітніх проблем.

За роки незалежності нашої держави помітним явищем стала плідна співпраця науковців-педагогів України і Польщі. Її започатковано у 1999 р., коли директор Інституту педагогіки психології професійної освіти АПН України академік І. А. Зязюн і доктор хаб., професор Ф. Шльосек (тоді ректор Вищої школи педагогічних умінь та управління в Риках, нині професор Інституту педагогіки Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської) ініціювали

створення Наукового педагогічного товариства “Польща–Україна”. Так народилася ідея про системну співпрацю науковців-педагогів. Її реалізація потребувала і глибокого розуміння, і активних дій, цілеспрямованості й об’єднання зусиль. Упродовж понад двох десятиліть помітно розширилися напрями співпраці науковців-педагогів України і Польщі, ця співпраця поглибилася, стала динамічнішою, розширилися, збагатилися її напрями, зміст і форми [1, с. 9].

До X Українсько-Польського / Польсько-Українського наукового форуму “Освіта для цифрової трансформації суспільства” фахівці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського підготували бібліографічний показник “Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005–2024”. Робота здійснювалася у межах прикладного наукового дослідження “Освітня бібліотека як суб’єкт проектування освітнього середовища в умовах цифровізації” (2023–2025).

Один із ключових у показнику – розділ “Українські вчені про розвиток освіти і педагогічної науки у Республіці Польща”, де упорядковано відомості про дослідження освітньої системи Республіки Польщі, використання польського досвіду в умовах української освіти. Зважаючи на досить великий обсяг інформації, бібліографічні записи було класифіковано відповідно до рівнів освіти (“Дошкільна освіта”, “Загальна середня освіта”, “Професійна освіта”, “Вища освіта”, “Педагогічна освіта”). Також було виокремлено в рубрики публікації, що стосуються загальних питань розвитку освіти і педагогічної науки, співпраці у сфері вищої освіти і освіти дорослих [1, с. 23].

За останні десятиліття у Польщі суттєво трансформували освітню систему, зважаючи на впровадження європейських стандартів та реформ. Це призвело до низки важливих змін в освіті. Відбулася реформа навчальних програм та методів викладання, зацентровано на розвитку критичного мислення, креативності та практичних навичках, що відповідають вимогам глобалізованого світу. Підвищення якості освіти, запровадження європейських стандартів дозволило покращити систему оцінювання знань, зробити її прозорішою та орієнтованою на результат, що позитивно вплинуло на рівень підготовки випускників і їхню конкурентоспроможність як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Завдяки інтеграції європейських стандартів і постійному удосконаленню освітньої політики польська система освіти стала інноваційною та орієнтованою на потреби майбутнього суспільства. Українські вчені відзначають важливість запозичення й адаптації інноваційних підходів, враховуючи соціокультурні особливості України.

Розвиток педагогічних наук завжди відбувався на рубежі традиції та новаторства. Традиційні підходи в педагогічних науках відтворюють накопичений досвід попередніх поколінь, тоді як новаторство спрямоване на знаходження нових шляхів удосконалення педагогічної практики. Потрібно зберігати цінні традиції й не боятися експериментувати та впроваджувати інновації для покращення якості освіти. Враховуючи досвід польських науковців

щодо створення сучасного освітнього простору, українські дослідники підкреслюють необхідність синергії традиційних методів і новітніх технологічних рішень для модернізації навчального процесу.

Окрім того, українські дослідники завважують неабияку роль вищих навчальних закладів і дослідницьких установ, підкреслюючи потребу активної взаємодії між науковими структурами обох країн для обміну досвідом, спільних досліджень і підготовки кадрів. Тісна співпраця сприятиме підготовці майбутніх фахівців, здатних змінити світ на краще.

Отже, сучасні дослідження вчених підкреслюють, що історичний досвід спільної роботи українських та польських педагогів є важливим фундаментом для подальшого розвитку інтегрованих освітніх проєктів та європейських ініціатив у галузі освіти.

Список літератури

1. Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005–2024 : бібліогр. покажч. / [передмова: Я. Лащик, Н. Ничкало, Л. Березівська ; упоряд.: Л. Пономаренко, Н. Кропочева, Т. Павленко ; наук. ред. Л. Березівська ; бібліогр. ред.: Л. Пономаренко] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ ; Варшава ; Вінниця : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. К.: ТОВ “Юрка Любченка”, 2024. 448 с.

УДК 159:94.015

Сокульський І. М.

кандидат ветеринарних наук, доцент,
доцент кафедри внутрішньої патології та морфології
Поліський національний університет

Дунаєвська О. Ф.

доктор біологічних наук, професор,
професор кафедри екології
Поліський національний університет

РОЗВИТОК НАВИЧОК СТРЕСОСТІЙКОСТІ У СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Проблематика дослідження особливостей стресостійкості людини залишається актуальною протягом тривалого часу. Накопичення знань та емпіричних даних у цій сфері відкриває нові перспективи для її подальшого дослідження. Складна ситуація в Україні, зумовлена бойовими діями, суттєво впливає на різні аспекти життя людини, спричиняючи значні зміни в її діяльності, психологічному стані та соціальній активності [1].

В умовах воєнного стану спостерігається різна реакція суспільства на події в країні, а також відмінне усвідомлення власного впливу на ситуацію. Ці зміни потребують глибокого аналізу, зокрема щодо адаптаційних механізмів, які